

РОЛЬ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ОПТИМІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Циганенко І.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена створенню найефективнішої методики навчання студентів на досвіді використання кредитно-модульної системи організації навчального процесу в поєднанні з класичною роботою студентів із тематичними хворими у ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія».

Ключові слова: Болонський процес, кредитно-модульна система, рейтинговий бал, поточний контроль.

Болонський процес – це процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи, зміни освітніх програм і необхідних інституційних перетворень у вищих навчальних закладах Європи. Для досягнення цієї мети було запропоновано використати єдину систему кредитних одиниць (систему ECTS – European Community Course Credit Transfer System). Участь системи вищої освіти України в болонських перетвореннях має бути спрямована лише на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не на втрату кращих традицій, зниження національних стандартів її якості. Орієнтація на Болонський процес не має призводити до надмірної перебудови вітчизняної системи освіти. Навпаки, її стан треба глибоко осмислити, порівнявши з європейськими критеріями і стандартами, та визначити можливості її вдосконалення на новому етапі. При цьому система освіти має розвиватися в гармонійному взаємозв'язку із суспільством у цілому, стати його провідником [1-3].

У сфері сучасної вищої освіти можна виділити такі основні вимоги до підготовки сучасного фахівця будь-якого профілю: широкі фундаментальні знання, вміння працювати в колективі, швидко оволодівати новими технологіями, мати навички самоосвіти і здібності до творчої та дослідницької

роботи. Ці якості спеціаліста стають головними цілями та орієнтирами для побудови сучасної системи вищої освіти, яка б сприяла створенню знань, доступу до них, управління ними, їх розповсюдженню і контролю засвоєння. Вимоги до медичної освіти є чи не найсуворішими, особливо на тлі критичної демографічної ситуації у світі загалом та в Україні зокрема.

Метою діяльності вищих закладів медичної освіти України є підготовка лікаря, який буде надавати кваліфіковану медичну допомогу кожному пацієнтові; продовжуватиме вдосконалювати свої знання протягом усього свого професійного життя; оцінюватиме свою діяльність і постійно намагатиметься поліпшувати ефективність своєї роботи, впроваджуючи результати наукових досліджень. Усі ці процеси відбуватимуться в контексті злагодженої роботи спеціалістів на всіх рівнях лікувально-діагностичного процесу.

Підписання Болонської декларації передбачає перехід на кредитно-модульну систему навчання, впроваджену у вищих навчальних закладах Європи. Вступ у Болонський процес відкрив для вищих державних навчальних закладів України, зокрема і ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», нові перспективи в розробці та вдосконаленні простих і доступних навчальних програм.

Упровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу за стандартами ECTS є дуже відповідальним кроком в умовах конкуренції на світовому ринку медичної праці та інноваційних відкриттів у галузі медицини. Останні роки підтвердили, що заходи щодо вдосконалення вищої освіти України, оприлюднені в рішенні Колегії МОН України від 24.03.2005 р. та в наказі МОН України від 29.07.2005 р. № 454 „Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні”, виявилися своєчасним і невідкладним розв’язанням освітніх проблем, з якими зіткнулась Україна на шляху інтеграції в європейський простір.

Щодо основних принципів освіти, незалежно від системи оцінки знань, основою професійної підготовки студентів є формування професійних навичок та вмінь відповідно до завдань програми навчання. Перевага має надаватися методиці навчання, яка б сприяла розвитку особистих здібностей студента, вмінню логічно мислити, використовувати теоретичну базу знань у практичній діяльності.

Модульно-рейтингова система оцінювання знань студентів передбачає кількісне оцінювання в рейтингових балах навчальних досягнень студента з кожного залікового модуля навчальної дисципліни. Рейтинговий бал є інтегральною оцінкою результатів усіх видів навчальної роботи студентів, що охоплює опанування дисциплінами навчального плану, підготовку та захист навчальних історій хвороб, навчальні та виробничі практики, виставлення підсумкового модульного контролю. Заліковий модуль оцінюється в рейтингових балах за результатами виконання передбачених навчальним планом аудиторних контрольних робіт та індивідуальних робіт і складання контролю у формі тестування. Підсумковий контроль виставляється за рейтинговим балом студента з дисципліни (за сумою фактично набраних рейтингових балів за всіма передбаченими заліковими модулями семестру). Така технологія підсумкового оцінювання за результатами навчальної роботи в семестрі має суттєву психологічну перевагу для студента, адже він заздалегідь може оцінювати свої навчальні успіхи і прогнозувати підсумкову оцінку. До того ж кредитно-модульна система передбачає самостійну наукову роботу студентів у вигляді написання студентських рефератів, участі у виконанні студентських досліджень із подальшим представленням їх на студентських наукових конференціях та виданням тез і статей, що теж заохочується відповідною кількістю балів. З метою зіставлення навчальних досягнень студентів різних груп, курсів обчислюється відносний рейтинговий бал (відносний рейтинг) як відношення абсолютного поточного рейтингового бала до його максимально можливого значення.

Тестування як форма поточного контролю, незважаючи на високу трудомісткість розробки відповідних матеріалів, суттєво підвищує об'єктивність оцінювання знань, зменшує час на перевірку, унеможливорює помилки, однак поряд із перевагами відкидає пошук індивідуального підходу та не надає необхідного запасу практичних знань і навичок. Ось чому разом із розв'язанням тестових завдань, ситуаційних задач проводиться усна робота викладача зі студентами і робота з тематичними хворими. Усне опитування суттєво сприяє встановленню атмосфери співробітництва між викладачем та студентом, систематизації отриманих у процесі самостійного опрацювання навчального матеріалу знань, розвиткові логічного мислення.

Велике значення для розвитку клінічного мислення майбутніх лікарів має робота з тематичним хворим. На розгляді клінічної ситуації студенти виконують роль як лікуючих лікарів, так і консультантів. Суть цього методу полягає в тому, що викладач своєчасно готує хворих із хворобами, які викликають певні труднощі в плані діагностики та відповідають темі заняття. За відсутності таких хворих викладач самостійно моделює клінічну ситуацію, максимально наближену до реальної дійсності, заздалегідь готує результати додаткових методів обстеження – загальноклінічні дослідження, дані електрокардіографії, рентгенографічного дослідження, комп'ютерної томографії, ультразвукового дослідження та ін. На основі цих даних кожен студент індивідуально визначає провідні симптоми захворювання та на їх основі встановлює вірогідний діагноз, обґрунтовуючи вибір найбільш інформативних досліджень і доводячи правильність своїх міркувань, опираючись на теоретичні знання. Викладач має скоригувати хід роботи таким чином, щоб зацікавити студентів, надати можливість проявити себе, висловити свою думку, але як результат колективної роботи з тематичним хворим за участі викладача надзвичайно важливим є відпрацювання єдино правильного розуміння ймовірного діагнозу на основі отриманих об'єктивних даних.

Досвід показує, що використання на практичному занятті усної роботи з хворими сприяє мотивації навчання та розвитку пізнавальних можливостей студентів.

Такий підхід не лише систематизує знання, а й дозволяє викладачеві чітко визначити рівень теоретичної підготовки студентів, їх уміння клінічно мислити, пов'язувати теоретичні, клінічні та параклінічні дані для встановлення правильного діагнозу і вибору правильної лікувальної тактики.

На сучасному етапі розвитку вищої школи з масово-індустріальною підготовкою фахівців, в умовах послаблення авторитету середньої школи кредитно-модульна система в сукупності з модульно-рейтинговим оцінюванням навчальних досягнень студентів залишається оптимальною технологією у вищих навчальних закладах. Однак варто зазначити, що кожен навчальний заклад має впроваджувати і розвивати її відповідно до вимог майбутньої спеціальності, свого наукового та педагогічного потенціалу. Тому наприкінці підкреслимо, що на тлі інтеграції України в європейський простір поєднання основ кредитно-модульної системи з практичною роботою студентів із хворими, усна робота в організації навчального процесу є виправданими кроками в удосконаленні системи медичної освіти і, як свідчить досвід ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», дозволяють готувати зі студентів універсальних кваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців.

Список використаної літератури

1. Дмитриченко М. Ф. Вища освіта і Болонський процес / Дмитриченко М. Ф., Хорошун Б. І. - К.: Знання України, 2007.
2. Воронкова В. Г. Вища освіта і Болонський процес / Воронкова В. Г., Швець О. Є. - Запоріжжя, 2004.
3. Кремень В. Г. Болонський процес: зближення, а не уніфікація / В. Г. Кремень // Дзеркало тижня.-2003.- №48.